

09 Dance For Social Change -projekti

**Elämänhallinnan ja voimavarojen edistämishanke
maahanmuuttajataustaisille lapsille ja perheille**

Loppuraportti

Sisällysluettelo

1.	Toimintaympäristön analyysi ennen projektin alkua	3
2.	Dance for Social Change -projektin lähtökohdat ja tarkoitus.....	4
3.	Projektin tavoitteet ja toimintamuodot.....	5
3.1.	<i>Katutanssikerhotoiminnan tavoitteet vuonna 2010 ennen projektin alkua ja vuosina 2011–2013 toteutuneet osallistuja määrät .....</i>	<i>5</i>
3.2.	<i>Dance for Social Change -projektin laatutavoitteet vuosille 2011–2013 .....</i>	<i>5</i>
4.	Projektin tuotokset	6
4.1.	<i>Kerhotoiminta vuosina 2011–2013 .....</i>	<i>6</i>
4.2.	<i>Jam -tapahtumat.....</i>	<i>8</i>
4.3.	<i>Yksi elämä, sama lähiö -esitys projekti vuosina 2012–2013.....</i>	<i>8</i>
4.4.	<i>Leiritoiminta.....</i>	<i>11</i>
4.5.	<i>Retket .....</i>	<i>12</i>
4.6.	<i>Ohjaajakoulutus.....</i>	<i>12</i>
4.7.	<i>Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.....</i>	<i>13</i>
5.	Projektin tulokset ja vaikutukset	15
5.1.	<i>Dance for Social Change -projektiin osallistuneiden lasten ja heidän lähipiirinsä ajatuksia projektin tuloksista ja vaikutuksista.....</i>	<i>15</i>
5.2.	<i>Työntekijöiden näkemyksiä projektin kulusta ja tuloksista.....</i>	<i>15</i>
5.3.	<i>Yhteistyötahojen palautetta toiminnasta .....</i>	<i>16</i>
6.	Toimintavuosien aikana kohdatut ongelmat ja haasteet sekä mahdolliset ratkaisumallit	17
7.	Dance for Social Change -projektin jatkomahdollisuudet ja tulevaisuus	19
8.	Projektin aikana syntyneitä positiivisia käytäntöjä ja ajatuksia tuleville toimijoille	19
9.	Yhteenveto.....	20
	Käytetyt lähteet.....	21

1. Toimintaympäristön analyysi ennen projektin alkua

Monimuotoisen ja tasa-arvoisen suomalaisen yhteiskunnan kannalta keskeisiä kysymyksiä ovat maahanmuuttajien yhteiskunnallinen osallistuminen, alueellinen segregoituminen sekä suomalaisten maahanmuuttajiin kohdistuvien asenteiden myönteinen kehitys.

Yli puolet maahan muuttaneista henkilöistä on tullut Suomeen perheen yhdistämisen tai avioitumisen kautta, mikä korostaa perheen merkitystä kotoutumisessa. Perheiden moninaisuutta lisäävät kantaväestön ja maahanmuuttajien solmimat keskinäiset liitot ja puolison löytäminen ulkomailta.

Maahanmuuttajaperheiden materiaaliset olosuhteet ovat usein heikot. Suomalaisten lapsiperheiden köyhyyden riskitekijöitä ovat mm. yksinhuoltajuus ja monilapsisuus, jotka molemmat ovat suhteellisen yleisiä myös maahanmuuttajien keskuudessa. Kun elintason liittyvät huono-osaisuuden yleiset riskitekijät kytkeytyvät maahanmuuttajavanhempien kielitaidottomuuteen, eritahtiseen kotoutumiseen suhteessa lapsiin, sosiaalisen toimintakyvyn puutteisiin, traumaattisiin kokemuksiin lähtömaassa sekä syrjintään tulomaassa, voi perheiden kotoutuminen olla erityisen haasteellista. Koko perheen kotoutumisen tukeminen on keskeistä syrjäytymisen ehkäisyssä. Maahanmuutto muuttaa myös sukupolvien välisiä suhteita.

EU:n ulkopuolella syntyneiden maahanmuuttajaoppilaiden koulumenestys on keskimäärin heikompaa kuin suomenkielisen kantaväestön oppilaiden. Maahanmuuttajalapsen ja -nuoret ovat myös yliedustettuina erityisopetuksessa ja heitä on huomattavasti vähemmän toisen asteen koulutuksessa. Lisäksi he keskeyttävät suomalaisia opiskelijoita useammin opintonsa opiskelu- ja oppimisvaikeuksista johtuvista syistä (Väänänen, Toivanen, Aalto, Bergbom, Härkäpää, Jaakkola, Koponen, Koskinen, Kuusio, Lindström, Malin, Markkula, Mertaniemi, Peltola, Seppälä, Tiitinen, Vartia-Väänänen, Vuorenmaa, Vuorento, Wahlbeck, 2009).

Helsingiläisistä 6,4 % oli ulkomaan kansalaisia vuodenvaihteessa 2007–2008. Yhteensä ulkomaankansalaisia oli 36 283 henkeä. Heidän lisäksi 18 368 helsinkiläistä on ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia. Ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet muodostavat ulkomaalaistaustaisten ryhmän. Helsingiläisistä 9,6 % oli ulkomaalaistaustaisia eli yhteensä 54 651 henkilöä. Koko maan ulkomaalaisista 27,3 % asuu Helsingissä. Vuonna 2007 ulkomaan kansalaisten määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 9,3 % (Tilastokeskus, 2008).

Maahanmuuttajien yleisimmät syyt Suomeen tuloon ovat paluumuutto, pakolaisuus, turvapaikan hakeminen, työ ja avioituminen. Maahanmuuttajat ovat keskittyneet tietyille asuma-alueille. Afrikkalaiset, aasialaiset, eteläamerikkalaiset ja venäläiset ovat keskittyneet Itä-Helsinkiin: peräti 14–19 % seitsemän eri lähiön asukkaista on taustaltaan ulkomaalaisia. Viime vuosina pakolaisten ja paluumuuttajien osuus Helsinkiin muuttavista maahanmuuttajista on pienentynyt. Osasyynä tähän on ollut pääkaupungissa oleva pula vuokra-asunnoista (Ihalainen 2006).

Vuoden 2008 lopulla pääkaupunkiseudulla oli 14077 8-20 -vuotiasta vieraskielistä maahanmuuttajanuorta. Heistä Suomen kansalaisia oli 7043 ja ulkomaan kansalaisia 7034. Yhteensä 8–20 -vuotiaita on pääkaupunkiseudulla 147947, joten kaikista nuorista vieraskielisiä maahanmuuttajia on 9,5 % (Tilastokeskus, 2009). Ennusteiden mukaan 2025 23 % Helsingin peruskoulujen oppilaista on maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria (HS 5.2.2008). Tilastoissa ei ole mukana suomenkielisten- ja monikulttuuristen perheiden lapsia.

Maahanmuuttajilla on kantaväestöä suurempi riski syrjäytyä, varsinkin nuoret pojat muodostavat riskiryhmän. Herkimmin ulkopuolelle jäävät vasta maahan tulleet ja suomen kieltä taitamattomat. Vapaa-ajan osallistuminen on nuorten sosiaalisuudelle tärkeää erityisesti siksi, että se on yleensä vapaaehtoista. Monet nuorten parissa tehdyt tutkimukset kertovat, että kaikki vapaa-ajan tai kansalaistoiminnan ympäristöt eivät ole kaikille nuorille tasa-arvoisesti avoimia; osallistumista niihin säätelee monenlainen epävirallinen ja välillä hankalasti osoitettavissa oleva kontrolli (Harinen 2005). Kitkaa joidenkin nuorten tai nuorisoryhmien osallistumiselle voivat luoda esimerkiksi perheiden taholta tuleva vastustus ja nuorten omat keskinäiset jäsenyyskamppailut ulossulkevine hierarkioineen. Mukaan ottamisen ja ulossulkemisen kriteerit voivat olla myös alakulttuurisia ja ne voivat liittyä nuorten sukupuoleen, ulkonäköön, kotitautaan, harrastuksiin, pukeutumiseen, tyyllisiin mieltymyksiin tai muihin vastaaviin asioihin. Tämä näkyy myös nuorisotyön ja – toiminnan kentillä, jossa monikulttuurisen nuorisotyön ja tasa-arvoisten osallistumismahdollisuuksien toteutumista joudutaan pohtimaan ja suunnittelemaan tarkoin. Monikulttuurinen yhteiselo on asia, joka ei näytä sujuvan itsestään.

Harinen toteaa pyrkimyksen kansainvälistymiseen ja monikulttuurisuuteen näkyvän nykyisin kasvatus- ja harrastustoiminnan retoriikassa arvoisaltöinä. Tutkimuksissa huomataan kuitenkin, että erityisesti nuorten keskinäiset ryhmäjäsenyysmittelöt ja kantaväestön nihkeä suhtautuminen niihin, joita he pitävät erilaisina, jättävät usein osalle nuorista mahdollisuuksia vain marginaaliseen toimintaan. Tutkijat uskovat kuitenkin, että monikulttuuriset osallistumismahdollisuudet ovat parasta yleisen suvaitsevaisuuden ja solidaarisuuden edistämistä: vain yhdessä toimimalla ja kasvamalla on mahdollista saavuttaa erilaisuutta kestävä tasapaino. Monikulttuuriset nuoret viitataan nuoriin, jotka ovat kasvaneet useamman kuin yhden kansallisen kulttuurin vaikutuspiirissä, eli he voivat olla esimerkiksi maahanmuuttajia, pakolaisia, suomalaisiin perheisiin ulkomailta adoptoituja, kaksoiskansalaisia tai nuoria, joiden elämänhistoriaan on kuulunut asuminen muuallakin kuin Suomessa.

Harrastusten merkitys on ensisijaisen tärkeä kun pyritään sopeutumaan uuteen elinympäristöön, ”The active involvement and participation of immigrants in civil life and particularly in sports and clubs is an important step in adapting” (Summaries of EU legislation, Immigration, integration and employment, Social and cultural environment, 2003)

2. Dance for Social Change -projektin lähtökohdat ja tarkoitus

09 Helsinki Human Rights -säätiön tavoite on auttaa syrjäytymisvaarassa olevien maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten sosiaalista selviytymistä mielekkäiden liikunnallisten toimintojen avulla.

Vuonna 2007 09HHR aloitti Raha-automaattiyhdistyksen ja Helsingin diakonissalaitoksen säätiön (HDL) rahoituksella Equal Rights and Empowerment (ERE) -projektin. Kokemukset tästä projektista ovat osoittaneet, että maksuttomalla matalan kynnyksen harrastetoiminnalla voidaan vaikuttaa lasten ja heidän lähipiiriinsä arkeen ja positiivisempaan suuntaukseen suvaitsevaisuudessa ja sopeutumisessa uuteen elinympäristöön. 09HHR säätiön taustayhteisöjen ja verkostojen kanssa tehty valmistelu on osoittanut, että kantaväestön ja maahanmuuttajien inkluusioon tähtäävä 09 Dance for Social Change -projekti jatkaisi jo aloitettua työtä ja toisi mukaan uusia lähiöitä ja osallistujia säätiön toiminnan piiriin.

Säätiön projekteissa huomattiin tarve syvempään työhön kunnallisten toimijoiden ja varsinkin perheiden kanssa. Lapset ja nuoret oli tavoitettu hyvin, toiminta oli vireää ja laajentui vuosi vuodelta. Maksuttomat harrastusmahdollisuudet yhdenvertaisessa ympäristössä löysivät nopeasti paikkansa. Uuden projektin oli tarkoitus syventää ja parantaa jo olemassa olevaa toimintaa innovatiivisin keinoin, joiden avulla lapset, koulu, perheet ja järjestö yhdessä saattoivat lisätä lasten toiminnallisuutta ja elämäntilannetta. Eri kulttuureista tulevien lasten ja perheiden luonteva tapa kohdata tapahtui lisäämällä yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta.

3. Projektin tavoitteet ja toimintamuodot

3.1. Katutanssikerhotoiminnan tavoitteet vuonna 2010 ennen projektin alkua ja vuosina 2011–2013 toteutuneet osallistujamäärät

Dance for Social Change -projektin konkreettinen tavoite vuodelle 2011 oli tavoittaa neljäkymmentä peruskoulun 8-13-vuotiasta (ala-asteen 3-6 luokkalaista) lasta ja heidän vanhempansa kolmelta eri Itä-Helsingin koululta. Katutanssikerhot olivat matalan kynnyksen maksuttomia tanssikerhoja. Kerhot järjestettiin perheiden omalla lähikoululla tai nuorisotalolla. Kerhoissa painotettiin suvaitsevaisia, erilaisuutta arvostavia ja hyviä käytöstapoja noudattavia periaatteita. Lapset ja nuoret saivat osallistua kerhojen sisällön luomiseen. Jokaisessa kerhossa opeteltiin katutanssitaitoja sekä pelattiin monenlaisia pelejä tai leikkejä, joissa painottui lapsen osallisuus ja sosiaalinen kanssakäyminen toisten lasten kanssa. Syksyllä 2011 katutanssikerhojen toiminnassa oli mukana 137 lasta, joista toimintaan osallistui aktiivisesti noin 60 lasta. Samana syksynä säätiön toiminnassa mukana olevat lapset esiintyivät koulujensa joulujuhliissa ja Roihuvuoren ala-asteen Halloween -juhlassa. Toimipaikkoina toimivat Herttoniemenrannan ala-aste, Kontulan ala-aste, Myllypuron liikuntamylly ja Roihuvuoren ala-aste.

Vuosina 2012–2013 tavoite oli lisätä kaksi ryhmää kahdessa uudessa koulussa ja saada mukaan 30 uutta lasta ja nuorta perheineen. Vuonna 2012 toiminta lisääntyi huomattavasti ja se laajeni Eläintarhan ala-asteelle, Kontulan nuorisotalolle, Laakavuoren toimintakeskukseen, Maunulan ala-asteelle, Pelimannin ala-asteelle sekä Roihuvuoren nuorisotalolle. Ryhmiä tuli lisää 9 kpl ja osallistuneiden lasten lukumäärä oli vuonna 2012 yhteensä yli 300 lasta ja nuorta. Vuonna 2013 toimintaan osallistuvia lapsia oli jo yli viisisataa ja heistä aktiivisesti mukana toiminnassa reilusti yli sata lasta ja nuorta. Vuonna 2013 lasten vanhempien osallistuminen toimintaan ja yhteydenpito säätiöön lisääntyi huomattavasti. Tämä johtui projektin syventymisestä, kohtaamisten lisääntyneestä määrästä ja lasten luottavaisesta asenteesta projektin aikuisia kohtaan. Vanhemmat alkoivat kiinnostua harrastuksesta mihin lapsi haluaa aktiivisesti osallistua myös koulun ulkopuolella.

Kerhojen toiminnoissa oli mukana lapsia monista eri kulttuuritaustoista ja sosiaaliluokista. Jos mittarina lasten taustasta käytettiin suomalaista sukunimeä ja ihonväriä, toiminnassa mukana olevista lapsista noin kolmannes oli kantasuomalaisia.

Toiminnassa kiinnitettiin aktiivisesti huomiota toisten lasten ja aikuisten kunnioittamiseen, suvaitsevaisuuteen ja yhdessä luotujen pelisääntöjen noudattamiseen. Luottamus lasten kesken ja lasten ja aikuisten välillä lisääntyi huomattavasti projektin aikana.

3.2. Dance for Social Change -projektin laatutavoitteet vuosille 2011–2013

Tavoitteena oli luoda lapsille mahdollisuus osallistua laadukkaaseen sekä maksuttomaan katutanssikerho ja -tapahtuma toimintaan omalla koululla tai sen lähipiirissä. Tanssinopetuksen laatuun kiinnitettiin huomiota ohjaajien rekrytoinnissa. Valinnassa kiinnitettiin huomiota ohjaajan ammattitaitoon opettaa tanssia sekä kykyyn keskustella ja puuttua lasten toimintaan mahdollisissa konfliktitilanteissa. Ohjaajien valinnoissa painotimme ohjaajan kykyä ottaa huomioon kaikki lapset tasapuolisesti heidän taustoistaan tai taitotasostaan riippumatta, kykyä reagoida rakentavasti muuttuviin tilanteisiin sekä mahdollisuutta luoda avoin ja luotettava suhde lapsiin sekä heidän lähipiiriinsä.

Kerhojen ohjaajat rekrytoitiin kerhoihin koko projektin ajaksi. Osassa kerhoista tavoite, että sama ohjaaja ohjaa kerhoa koko projektin ajan onnistuttiin hienosti. Joissakin kerhoissa jouduttiin valitettavasti vaihtamaan

ohjaaja kerran tai useammin, tämä näkyi heti kerhon mm. toiminnallisuudessa, ryhädynamiikassa, luottamuksessa ja lasten käytöksessä. Ohjaajavaihdosten tapahtuessa pyrittiin kuitenkin varmistamaan, että toinen ohjaaja kerhon ohjaajaparista säilyisi samana. Tämä helpotti muutosvaihetta, sekä säilytti opetuksen tason kun ohjaajista vain toinen oli lapsille uusi ohjaaja.

Ohjaajapari loi mahdollisuuden ottaa huomioon lasten yksilölliset tarpeet. Toisen ohjatessa ryhmää toinen ohjaaja pystyi auttamaan hitaammin oppivia, tarvittaessa keskustelemaan lasten kanssa, puuttumaan ongelma-ikäiseen jne.

Laatutavoite oli luoda pysyvä ja säännöllinen kerhotoiminta lapsen omalle asuinalueelle. Kun huomattiin, että lapset kaipasivat toimintaa useammin kuin kerran viikossa, laajennettiin toimintaa koulujen läheisille nuorisotiloille. Siten myös asuinalueen muidenkin lasten kuin kerhokoulun omien oppilaiden osallistuminen oli mahdollista. Lapset, jotka osallistuivat katutanssitoimintaan kahdesti viikossa, olivat sitoutuneempia toimintaan ja loivat läheisemmät ja avoimemmat suhteet kerhojen ohjaajiin. Tutut ja turvalliset aikuiset lisäsivät luottamusta ja samalla takasivat paremmat vaikutusmahdollisuudet lapsen tukemiseen ja kannustamiseen. Kaksi kerhoa samalla asuinalueella lisäsi lasten kohtaamista asuinalueella.

4. Projektin tuotokset

4.1. Kerhotoiminta vuosina 2011–2013

Dance for Social Change -projektin toiminnan alusta ja juuret olivat matalan kynnyksen kerhotoiminnassa. Viikoittain järjestettävät katutanssikerhot ala-asteilla ja nuorisotalojen tiloissa keräsivät yhteen katutanssista kiinnostuneita lapsia. Kerhot suunnattiin 3–6 -luokkalaisille lapsille ja nuorille. Lasten ikä vaihteli 7–15 -vuoden välillä ja suurin osa lapsista oli 8–12 -vuotiaita.

Kokonaisuudessaan tyttöjen ja poikien osallistuminen toimintaan jakaantui miltei tasan. Kahdella koululla järjestettiin erikseen tyttöjen ja poikien ryhmä. Tavoite oli saada mukaan myös muslimitaustaiset tytöt. Tässä tavoitteessa onnistuttiin välttävästi. Yleisesti oli huomattavissa, että tytöt tulivat toimintaan mukaan yhdessä ystävän tai kaveripiirin kanssa. Pojat tulivat usein yksin. Jos ryhmässä oli mukana muita poikia, oli todennäköisyys, että poika jatkoi mukana toiminnassa huomattavasti suurempi. Esimerkiksi Maunulan ala-asteen ja Roihuvuoren open practise -kerhot olivat poikavaltaisia, vaikka sukupuolta ei ollut etukäteen määritelty kerhojakaumassa.

Maahanmuuttajataustaisia tai monikulttuurisessa perheessä kasvavia lapsia oli toiminnassa mukana reilusti yli 50 %, jos mittarina käytetään ulkomaalaista sukunimeä tai ihonväriä. Lapsilta tai vanhemmilta ei kysytty tarkemmin lasten taustoista. Toiminnan aikana työntekijät myös tutustuivat lapsiin ja heidän antaman arvionsa mukaan ainakin puolella lapsista oli jonkinlainen maahanmuuttotaustainen tai monikulttuurinen kasvuympäristö.

Kerhoista tiedotettiin kouluilla ennen kerhon alkua ja tarvittaessa lukukauden aikana. Tiedottaminen tapahtui esiintymällä, demo-opetuksilla, keskustelutuokioilla, julisteilla, Wilman välityksellä ja kuulutusten avulla.

Erillistä lupaa tai ilmoittautumista kerhoon ei tarvittu. Lapsen osallistuessa kerhoon ilmoittautuminen kirjattiin nimilistaan. Tämä loi mahdollisimman helpon ja matalan kynnyksen lapsille osallistua. Samalla se loi myös tilanteen, että joissakin toimipaikoissa osallistujien määrä saattoi vaihdella runsaasti. Kerhojen osallistujamäärät vaihtelivat muutamasta lähes neljäänkymmeneen.

Kerho-ohjaajina toimivat ammattitaitoiset tanssinohjaajat. Suurimmassa osassa kerhoja toimi ohjaajapari, nainen ja mies. Näin varmistettiin kerhojen toiminta häiriötilanteista tai ohjaajien poissaoloista huolimatta. Samalla kerhojen monimuotoisuus sekä lasten huomioon ottaminen ja osallistuminen toiminnan sisältöön lisääntyivät.

Kerhoissa kohdattujen lasten lukumäärät/kausi:

	Syksy 2011	Kevät 2012	Syksy 2012	Kevät 2013	Syksy 2013
Eläintarhan ala-aste			41	31	26
Herttoniemenrannan ala-aste	48	30	55	42	58
Kontulan ala-aste	27	30	50	35	31
Kontulan nuorisotalo		13	19	24	20
Laakavuoren toimintakeskus		22	13	15	15
Liikuntamyly	27	22	43	31	22
Malmin palloiluhalli					61
Maunulan ala-aste			15	39	22
Pelimannin ala-aste			43	33	14
Roihuvuoren ala-aste	35	31	44	32	
Roihuvuoren nuorisotalo		20	19	16	12
Yhteensä:	137	168	342	298	281

Syyslukukaudella 2012 esiinnyttiin ja esiteltiin kerhotoimintaa yhteistyökouluilla. Toiminnan aktiivinen esittely näkyi piikkinä toimintaan osallistuvien lasten määrässä syksyllä 2012.

Keskimääräinen kävijämäärä paikka/kausi:

	Syksy 2011	Kevät 2012	Syksy 2012	Kevät 2013	Syksy 2013
Eläintarhan ala-aste			8	6,5	8,5
Herttoniemenrannan ala-aste	11	6	13,5	7,5	26
Kontulan ala-aste	11	12,5	18	16	11
Kontulan nuorisotalo		5,5	6,5	9	6
Laakavuoren toimintakeskus			6	5	4
Liikuntamyly	5,5	4,5	6,5	7	8,5
Malmin palloiluhalli					5,5
Maunulan ala-aste			7	5,5	10
Pelimannin ala-aste			7	7,5	3,5
Roihuvuoren ala-aste	7,5	5	7	7	
Roihuvuoren nuorisotalo		7,5	7	5	8
Yhteenlaskettu keskimääräinen kävijämäärä:	9	7	8,5	7,5	9

Kaikista kerhoissa kohdatuista lapsista noin 40 % osallistui toimintaan säännöllisesti. Osa lapsista oli mukana kerhotoiminnassa koko projektin ajan.

Kerhopaikasta riippuen lasten vaihtuvuus saattoi vaihdella huomattavasti. Toisissa kerhoissa yhden kauden säännöllisiä kävijöitä oli vain muutama ja toisissa kerhoissa samat lapset osallistuivat kerhoon viikoittain ja

satunnaisia vierailijoita oli vähän. Kerhojen keskimääräinen kävijämäärä vaihteli kahden ja kahdenkymmenenkuuden lapsen välillä kerhoajasta, paikasta ja lukukaudesta riippuen. Maksuttomuus ja matalan kynnyksen osallistuminen asetti omat haasteensa toimintaan sitoutumiselle ja osallistujien määrän ennakoinnille.

4.2. Jam -tapahtumat

Projektin toimintavuosina 2011–2013 koko perheelle suunnattuja, maksuttomia Jam -katutanssitapahtumia järjestettiin yhteensä viisi kappaletta (Jam 1 Kontulan nuorisotalo Luuppi, Jam 2 Roihuvuoren nuorisotalo, Jam 3 Kontulan nuorisotalo Luuppi, Jam 4 Laakavuoren toimintakeskus, Jam 5 STOA, Itäkeskus). Ensimmäinen tapahtuma Jam 1 keräsi kokoon noin sata kävijää. Muiden neljän katutanssitapahtuman keskimääräinen kävijämäärä oli lähes kaksisataa osallistujaa ja viidennen tapahtuman osallistujamäärä ylitti kaksisataa.

Jamien sisältö koostui lasten ajasta tanssia DJ:n soittaman musiikin tahtiin. He saivat esittää itse tehtyjä esityksiä ja osallistua tanssibattle -kilpailuihin. Lisäksi tapahtumissa esiintyi kokeneempia tanssijoita, ammattitanssijoita ja Räppimummo Eila. Kaikissa tapahtumissa tarjottiin lapsille maksuton välipala ja ensimmäisen Jam 1 -tapahtuman jälkeen, järjestettiin yhteiskuljetus tapahtumapaikalle.

Jam -tapahtumat kokosivat yhteen lapsia ja heidän perheitään. Eri kerhoista saapuvat lapset tanssivat ja näyttivät taitojaan omille vanhemmilleen, ystävilleen ja muiden kerhojen edustajille. Samalla lapset tutustuivat uusiin lähiöihin oman kotikoulun ja kortteleiden ulkopuolella. Tapahtumissa lapset kohtasivat muita lapsia, jotka jakoiivat saman innostuksen musiikkiin ja tanssiin. Lapset loivat tuttavuus- ja ystävyysuhteita yli omien lähiörajojen ja huomasivat, että myös muualla Helsingissä on lapsia, joihin voi samaistua ja keneltä saada ideoita ja intoa jatkaa omaa harrastusta.

Jam -tapahtumien positiivinen vaikutus kerhotoimintaan:

- Tapahtumissa käyvät lapset sitoutuivat kerhotoimintaan huomattavasti paremmin kuin lapset, jotka eivät osallistuneet koulukerhojen ulkopuolella tapahtuvaan toimintaan.
- Tapahtumiin osallistuvat lapset loivat vahvemmat ystävyysuhteet oman ryhmänsä lapsiin.
- Luottamus ohjaajien, lasten ja lasten vanhempien välillä parani.
- Lapset osallistuivat aktiivisemmin kerhojen sisältöjen luomiseen.
- Lasten avoimuus ja halu keskustella ohjaajien ja projektikoordinaattorin kanssa lisääntyi. Tämä edisti huomattavasti työntekijöiden mahdollisuutta puuttua kerhoissa tapahtuviin konflikteihin sekä muihin ongelmiin, joita lapsi saattoi kohdata omassa elämässään (ongelmat kotona, kiusaaminen, itseluottamuksen puute jne.)
- Projektin edetessä myös vanhempien osallistuminen Jam -tapahtumiin lisääntyi.

4.3. Yksi elämä, sama lähiö -esitys projekti vuosina 2012–2013

Projektin synty

Idea lasten katutanssi esityksestä Kiasma teatterin URB -festivaalille heräsi kesällä 2012. Dance for Social Change -projektin koordinaattori neuvotteli asiasta Kiasman festivaalin taiteellisen johtajan Mikael Aaltosen kanssa vuoden 2012 URB -festivaalin aikana. Yhteistyöhön suhtauduttiin positiivisesti. Säätiön sisällä aloitettiin ideointi ja projektin alustava suunnittelu marraskuussa 2012. Projekti nimettiin URB -projektiksi ja käynnistettiin tammikuussa 2013.

Projektin alkumetrit ja osallistujat

Projekti alkoi tiedottamalla tapahtumasta katutanssikerhoissa. Kaikille halukkaille annettiin mahdollisuus osallistua tanssiesitykseen, mikä esitettäisiin elokuussa 2013 Kiasman urbanintaiteen festivaalilla. Kiinnostuneita

osallistujia ilmoittautui mukaan yli 70. Harjoitukset järjestettiin Malmin palloiluhallilla kahdeksan kertaa helmi-toukokuu välisenä aikana. Lisäksi lapset osallistuivat URB -kesäleiriin missä viimeisteltiin teos lava-kuntoon. Leirille osallistui 36 lasta. Lopulta elokuun esityksissä lavalle astui 34 lasta. Lapsista nuorin oli seitsemänvuotias ja vanhin viisitoistavuotias. 25 tyttöä ja 9 poikaa oli mukana esityksissä.

Harjoitusten sisältö

Esitys syntyi yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Projektissa oli mukana neljä aikuista, jotka ohjasivat ja auttoivat lapsia. Vakio-ohjaajien ja lasten lisäksi projektissa oli mukana ääni- ja valosuunnittelija. He osallistuivat aktiivisesti projektin suunnitteluun, lopullisen esityksen äänimaailmaan ja visuaaliseen ilmeeseen.

Harjoitusten aikataulu ja sisältö suunniteltiin ohjaajien yhteisissä harjoituksissa. Jokaisen harjoituksen jälkeen ohjaajat kokoontuivat ja suunnittelivat seuraavat harjoitukset edellisten harjoitusten pohjalta. Toimivia ja onnistuneita harjoitteita jatkettiin ja kehitettiin sekä tapoja ohjata ryhmiä. Lasten toiveet sisällöstä huomioitiin. Harjoituksissa isoja ryhmiä jaettiin pienempiin, jotta työrauha säilyisi. Jokaisella ryhmällä oli oma ohjaaja. Yksi ohjaajista toimi myös sovittelijana. Ohjaaja kuunteli ja keskusteli lasten ja nuorten kanssa ongelmatilanteissa. Lasten keskittymistä ja suoriutumista häiritsivät mm. seuraavan laiset asiat:

- Haasteita joita lapsi kohtasi omassa elämässä ja joista hän halusi puhua aikuisen kanssa.
- Sisaruksilla saattoi olla keskinäisiä erimielisyyksiä, joihin tarvittiin ulkopuolista sovittelijaa.
- Lasten kesken syntyi kiusaamistilanteita tai syrjintää.

Lapsia kannustettiin aktiivisesti omaan ilmaisuun ja oman liikekielen luomiseen. Tärkeä osa harjoituksia oli lasten itseluottamuksen lisääminen ja uskallus astua ryhmän eteen esittämään omia taitojaan.

Esityksen sisältö:

Alkukeväästä esityksen teemaksi valittiin lasten omat lähiöt, kiusaaminen ja ystävyys. Lapset keskustelivat aiheista ryhmissä ja täyttivät kyselyn, missä kertoivat kokemuksistaan ja ajatuksistaan kyseisistä aiheista. Esityksen nimeksi muodostui Yksi elämä, sama lähiö. Nimi kuvasi lasten kokemuksia omassa lähiössään. Vaikka mukana olevat lapset tulivat yli kymmenestä eri lähiöstä, heidän kokemuksensa käsittelivät melko samoja aiheita. Lähiöstä riippumatta: päihkeitä, nähtyä tai koettua väkivaltaa, kiusaamista, ystäviä, naapureita ja ostaria. Kuitenkin lasten henkilökohtainen tapa suhtautua ja kertoa tapahtumista ja niiden yksityiskohdista vaihtelivat suurestikin.

Haasteet, joita kohdattiin projektin aikana:

- Tiedottaminen projektin tavoitteista ja kulusta osoittautui vaikeaksi. Tiedottamiseen projektin kulusta ja aikatauluista käytettiin sähköpostia, tekstiviestejä ja lasten kotiin kuljettamia kirjeitä. Epävarmuus siitä, onko tieto kulkeutunut vanhemmille, asetti haasteita ja lisäsi jännitystä projektin onnistumisesta.
- Epävarmuus onko lapsi estynyt osallistumasta harjoituksiin, esityksiin tai onko lapsi lopettanut projektin kesken, kun hän ei saavu yhteiskuljetukseen tai harjoituksiin.
- Kuinka välittää vanhemmille ja lapsille ymmärtämys, mihin lapsi sitoutuu ja mitä projekti vaatii.
- Lasten tasa-arvoinen kohtelu vanhempien mielipiteistä tai vaatimuksista huolimatta.
- Lasten kuljetus harjoituksiin.
- Lasten ja vanhempien sitoutuminen projektiin.
- Lasten laaja ikähaarukka ja taitotaso.
- Huono käytös (mm. kiusaaminen, haluttomuus tutustua toisiin lapsiin, osallistua harjoitteisiin tai luoda mitään itse, ei pysty keskittymään tai odottamaan omaa vuoroaan jne.)

Ratkaisukeinoja:

- Varmistettiin, että kaikille lapsille ja heidän vanhemmilleen oli kulkeutunut tieto harjoituksista sekä muista projektiin liittyvistä asioista vähintään kahta kanavaa pitkin. Jos lapsi ei ilmestynyt harjoitukseen soitettiin vanhemmille tai tiedusteltiin lapsen perään sähköpostitse. Ei hyväksytty toisten lasten

- ilmoituksia lopettamisesta.
- Pyrittiin pitämään kaikille lapsille samat säännöt. Taitotaso ei vaikuttanut ratkaisuihin.
- Vaikka lapsi olisi taitotasoltaan osaavampi kuin joku toinen, projektiin ei voinut osallistua jos ei ehtinyt säännöllisesti mukaan yhteisiin harjoituksiin.
- Lapset oppivat käyttämään yleisiä kulkuneuvoja (bussi ja metro). Joissain tilanteissa kuljetettiin lapsia henkilöautolla. Tällaisia tilanteita oli mm. jos lapsella ei ollut rahaa tulla yleisillä kulkuneuvoilla, oli pahasti myöhässä harjoituksista, epävarma osallistumisestaan tai liian nuori tulemaan yksin.
- Tarkentaa ennakkoinformaatiota projektin luonteesta. Erillinen esitysprojekti ei ole sama kuin koulu-kerho. Projektilla on tavoite johon lapsen täytyy sitoutua ja vanhempien/huoltajien ottaa huomioon harjoitus ja esitysajat. Vanhempien sitouttaminen projektiin ja kommunikaatio oli haaste, mihin emme keksineet hyvää ratkaisua.
- Jaettiin lapsia ryhmiin iän, aktiivisuuden ja taitotason mukaan. Ryhmät saattoivat myös vaihdella riippuen harjoituksen kokonaisuudesta ja päivän tavoitteesta. Päätettiin, että jokainen lapsi osallistuu joko yksin tai yhdessä itse tekemällään soolo-osuudella. Kaikilla lapsilla oli ”oma hetki” esityksessä.
- Vanhemmat tai taitavammat lapset auttoivat apua tarvitsevia.
- Suurimmassa osassa harjoituksia jokaisella ryhmällä oli oma ohjaaja, joka ohjasi tanssiharjoituksia. Lisäksi yksi ohjaaja selvitti riitoja, huonoa käytöstä, väsymystä tai muita asioita, joita lapsilla saattoi olla sinä päivänä. Keskustelut käytiin muualla kuin harjoitustilassa. Keskusteluja käytiin lähes jokaisessa harjoitustilanteessa ensi-iltaan asti.

Lista työryhmän mielestä tärkeistä asioista ja tuloksista mitä saavutimme projektin aikana:

- Lapset oppivat käyttämään julkisia kulkuneuvoja ja kantoivat vastuuta omasta osallistumisestaan.
- Jokainen lapsi osallistui esitykseen tanssimalla itse tehdyn soolon tai paritanssin.
- Lapset saivat esiintyä teatterissa. Monet lapsista olivat ensimmäistä kertaa katsomassa ammattitaiteilijoiden esittämää tanssiesitystä.
- Lapset tutustuivat uusiin ihmisiin.
- Lapset oppivat ryhmätyötä.
- Lapset oppivat käytöstapoja ja toisten kunnioittamista.
- Usean lapsen vanhempi tai muu sukulainen tuli katsomaan lapsen esitystä.
- Ohjaajien ja lasten välinen luottamus kasvoi. Häiriökäyttäytymisestä keskusteltiin lasten kanssa ja kiusaaminen väheni ja lopulta loppui kokonaan.
- Lapset vastasivat itsenäisesti omasta tekemisestään esityksessä.

Yksi elämä, sama lähiö -esityksen/URB -projektin yhteenveto:

Kokonaisuudessaan projekti oli erittäin onnistunut. Lapsia osallistui enemmän kuin odotettiin. He vaikuttivat erittäin innostuneilta ja onnellisilta esitysten jälkeen. Vanhemmilta ja yleisöltä saatiin erittäin positiivista palautetta sekä loistavat arvostelut Helsingin Sanomissa ja Demarissa. Yhteistyötahot ja yleisössä istuneet aikuiset ihmettelivät, miten oli onnistuttu saamaan niin suuri ja monikulttuurisen näköinen joukko lavalle tekemään saumatonta yhteistyötä.

”Monikulttuurisessa porukassa kaikki tanssivat. Taitojensa mukaan, mutta täysillä. Ja yleisö ulvoo mukana, mikä onkin melkein parasta”
Jussi Tossavainen, HS 8.8.2013

”Vaikka kiusaamista ja ystävyyttä käsittelevä esitys oli tehty lasten ja nuorten lähtökohdat ja taidot huomioiden ja melko lyhyessä ajassa kesän aikana, se oli harjoiteltu kokonaisuus, jossa kukin tiesi mitä tehdä ja pääsi vuorollaan haluamallaan tavalla esille. Se kertoo esityksen koreografien oikeanlaisesta otteesta ja työskentelytaidoista.”
Annikki Alku, Demari 9.8.2013

Projektin jälkeen lasten osallistuminen ja kannustus muita lapsia kohtaan on lisääntynyt selkeästi. Lapset myös ottavat yhteyttä toiminnassa mukana oleviin aikuisiin herkemmin ja kysyvät apua tai jutteluseuraa sitä tarvittaessa.

Yksi vanhempien palaute:

“Hei,

Olemme xxx vanhempia ja haluamme vielä näin erikseen kiittää upeasta mahdollisuudesta osallistua katutanssi-tunteihin Maunulan koululla ja tanssiprojektista, joka johti upeaan näyttökseen elokuussa.

Näytös kosketti meidän perhettä jo siltäkin kannalta, että aihe kiusaamisesta on meille liiankin tuttu. xxx on joutunut sen uhriksi jo pidemmän aikaa. Vaikka asummekin "hyvällä" alueella ja syrjäytyminen ei välttämättä ole niin näkyvä meidän kohdalla, niin kiusaamisen kohteeksi joutuminenkin aiheuttaa myös eräänlaista syrjäytymistä. Tanssiprojektin jo alkuvaiheissa Sara otti meihin yhteyttä, että olemmeko tietoisia xxx joutumisesta koulukiusauksi. Yhteydenotto oli mielestämme suurta välittämistä ja kiinnostusta poikamme asioihin. Edes koulu ei ole pystynyt moiseen, vaikka kiusaaminen siellä oli ajoittain jokapäiväistä. Tästä suuri kiitos Saralle.

xxx oli kiusaamisesta aika rikki ja itsetunto monestikin riekaleina, mutta Jimin, Saran, Antin ja Kaisan läsnäolo, kiinnostuminen ja aika keskusteluun alkoivat antaa xxx uskoa itseensä. Jimi ehkä näissä tilanteissa on joutunut "kovimmille"; joten lämmin kiitos hänelle jaksamisesta! Myös toisten tanssijoiden kertomukset kiusaamisesta joutumisesta antoivat xxx eväitä käsitellä asiaa. Kesäkuun tanssiviikon jälkeen eheytyminen ja itsetunnon paraneminen alkoi näkyä ja xxx alkoi olla taas oma itsensä. Tanssin eheyttävä ja parantava vaikutus näkyi xxx:ssa. Suuri kiitos tästä kuuluu teille kaikille.

xxx ei tansillisesti eikä rytmitajultaan ole ehkä alalla sopiva, mutta emme sitä vanhempina raaski hänelle sanoa.:) Hän on edelleen kiinnostunut tanssista ja haluaa ehdottomasti sitä jatkaa. Nyt etsimme aikaa tanssitunneille jääkiekkoharjoitusten lomassa.

Aurinkoista syksyn jatkoa,
Y&Z”

4.4. Leiritoiminta

Dance for Social Change -projektiin osallistuneet lapset saivat osallistua 09 Helsinki Human Rights -säätien kesäleireille. Joka kesä 09 HHR järjesti yhden tai kaksi kesäleiriä. Leirit toteutettiin yhteisvoimin säätien muiden projektien ja toimintojen kanssa. Vuonna 2011 leirit toteutettiin Liikuntamylyssä Myllypurossa ja vuosina 2012 ja 2013 Malmin palloiluhallilla. Leiri ohjelmaan kuului tanssin lisäksi mm. tutustumisleikkejä, koripallon peluuta, yleisurheilua sekä muita harrasteita. Leireille osallistui kerralla jopa seitsemänkymmentä lasta. Vanhempien aktivoimiseksi perheenjäsenet kutsuttiin mukaan viimeisenä leiripäivänä. Perheenjäsenet saivat osallistua toimintaan tai seurata sitä sivusta. Projektin edetessä vanhempien osallistuminen leiritoimintaan lisääntyi.

4.5. Retket

Vuosina 2011–2013 projektiin osallistuvat lapset vierailivat ohjaajan kanssa useissa tapahtumissa. Tavoite oli avartaa lasten käsitystä katutanssista ja -kulttuurista, retkiä tehtiin myös muiden tahojen järjestämiin tapahtumiin. Retkillä lapsia autettiin kuljetuksessa ja opastamisessa paikan päälle ja takaisin kotiin, heitä kannustettiin osallistumaan ja mahdolliset rahalliset kulut mitä saattoi muodostua matkoista, sisäänpääsystä tai eväistä kustannettiin projektin toimesta. Suurimmalle osalle lapsista nämä tapahtumat olivat heidän ensikosketuksiaan katutanssi- ja taidetapahtumiin.

Vierailu kohteita olivat mm:

- Urban Apa -tapahtuma, Ateneum
- Lepuski Jam, Leppävaaran kirjasto
- Maailmakylässä festivaali, Kaisaniemen kenttä
- Break Jam -tapahtuma, Saiffa -tanssikoulu
- Nuorisoasiainkeskuksen:
Reaktori 2012 -tapahtuma
Taito 2013 -tapahtuma
- Liikuntaviraston Easy Sport-kerho ja leiritoiminta
- Helsinki Street Festival -tapahtuma, Narinkkatori
- Pre Jam -tapahtuma, Saiffa -tanssikoulu
- Operaatio Pulssin virallinen tanssinpäivä Malmilla, Malmin nuorisotalo

4.6. Ohjaajakoulutus

Dance for Social Change -projektin alkaessa vuonna 2011 projektiin oli haastavaa löytää työntekijöitä kerho-ohjaajiksi. Tanssinopettajilla oli hyvin vähän kokemusta erityisryhmien ohjaamisesta. Perinteisen tanssinopetuksen yhdistäminen holistiseen katsontakantaan ja lasten mukaan ottaminen tuntien sisällölliseen suunnitteluun tuntui monesta liian suurelta hypyltä ”tuntemattomaan”. Projektin johdossa koettiin tärkeäksi lisätä ohjaajien taitoja kohdata uusia haasteita, kehittää heidän tilanneherkkyyttään sekä vuorovaikutustaitoja. Lisäksi ohjaajat saivat ehdottaa koulutusaiheiksi teemoja ja työkaluja, joita he kokivat tarpeellisiksi omassa työssään. Kolmen vuoden aikana ohjaajakaartin ammattitaito on kehittynyt huomattavasti. Toiminnassamme on nyt mukana itsevarmempia, monipuolisempia ja sosiaalisesti pätevämpiä tanssi-ohjaajia kuin projektin alkaessa vuonna 2011.

Vuosi 2011:

- “Ohjaaminen monikulttuurisen opetuksen kautta” –HNMKY ja 09 HHR

Vuosi 2012:

- “The challenges we face and methods we use when working with children and young adults in the Washington D.C. area” - Junious Brickhouse/Urban Artistry org.
- “Urban dance culture and methods of teaching popping” –Steen Koerner & Rashaad Pearson/Urban Artistry org.

Vuosi 2013:

- “Haasteita ryhmän toiminnassa” - Sirpa Lautjärvi/Pro Veritas Oy
- “Sara Hirn, Dance for Social Change -projektikoordinaattorin viiden kerran työnohjaus” - Sirpa Lautjärvi/Pro Veritas Oy
- “Monikulttuurinen ohjaajakoulutus 01” -09 HHR
- “African-American history and it’s influence to social- and street dance culture” - Junious Brickhouse/Urban Artistry org.

4.7. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Yhteistyötä tehtiin paikallisten toimijoiden kanssa. Etsittiin lähiöistä lapsille ja nuorille jo tuttu toimipaikka, mihin lasten olisi helppo löytää koulupäivän päätteeksi. Kartoitettiin alueiden muita samankaltaista nuorisotyötä tekeviä tahoja ja tutustuttiin yhteistyömahdollisuuksiin.

Koulut ja nuorisotalot:

Dance for Social Change -projektin tärkeimmät yhteistyötahot olivat kerhopaikkoina toimineet koulut ja nuorisotalot. Ilmaisten tilojen lisäksi toimittiin yhteistyössä koulujen ja nuorisotalojen henkilökunnan kanssa. Koulut tiedottivat oppilaitaan kerhotoiminnasta heidän tiloissaan. Lisäksi toimittiin yhteistyössä opettajien, kuraattorien ja nuorisotyöntekijöiden kanssa mahdollisissa käytöshäiriöissä tai muissa ongelmatilanteissa. Projektissa mukana olleet lapset ja ohjaajat esiintyivät koulujen ja nuorisotalojen tapahtumissa (mm. kevät-, Halloween-, Joulujauhu- ja puurojuhlat).

Kiasma -teatteri ja kulttuurikeskus STOA:

Kiasma -teatteri ja STOA avustivat ”Yksi elämä, sama lähiö” -esitysprojektin sekä Jam 5 -tapahtuman toteutuksessa. Kiasma -teatteri avusti taloudellisesti antaessaan tilat, tekniikan ja valosuunnittelijan esitysprojehtin käyttöön. Lisäksi Kiasma avusti esityksen markkinoinnissa ja 09 HHR Dance for Social Change -projekti oli esillä kaikissa URB 13 -festivaalin markkinointimateriaaleissa ja lehdistötilaisuudessa.

Kulttuurikeskus STOA avusti Jam 5 -tapahtuman toteutuksessa.

Lastenkaari Helsingin Diakonissalaitos:

Keväällä 2013 toteutettiin viiden kerran tanssikurssi Kontulan lastenkaaren asiakkaille.

Kurssin jälkeinen sähköpostipalaute:

”kiitos !!

PROJEKTI YHTEISTYÖ on takana ja meidän osalta ollaan oltu tyytyväisiä!

TANSSIOPETTAJAT Jimi ja Kaisa olivat loistavia :)

Osallistujia oli keskimäärin 5 lasta / kerta.

Viimeisenä kertana lapsia oli 9. Syynä tähän äkilliseen kasvuun oli

iltapäivätoiminnan lasten mahdollisuus myös osallistua vanhempien luvalla.”

Helsingin kaupungin liikuntavirasto (LIV):

Markkinoinnin ja Liikuntamyllyn tilavarauksien osalta projekti toimi yhteistyössä liikuntaviraston Easy Sport -toiminnan kanssa.

Projektikoordinaattori osallistui myös LIV:n ohjaajakoulutuksiin ja yhteistyö tapaamisiin.

Urban Artistry org.

Kansainvälistä yhteistyötä Washington DC:ssä sijaitsevan organisaation kanssa. Projektikoordinaattori vieraili Washingtonissa vuonna 2011 tutustumassa Urban Artistryn ja heidän yhteistyökumppaneidensa toimitapoihin. Samalla luotiin pohja tulevalle yhteistyölle. Dance for Social Change -projektin kerhoissa, tapahtumissa ja ohjaajakoulutuksissa vieraili edustajia Urban Artistry järjestöstä vuosittain. Dance for social Change -projektin koordinaattori ja Urban Artistryn toiminnanjohtaja jakoivat säännöllisesti kuulumisia, keskustelivat toimitavoista, tavoitteista ja mahdollisista ongelmista ja niiden ratkaisumalleista.

Projektiin aktiivisesti osallistuvat lapset oppivat tuntemaan Urban Artistryn työntekijöitä ja odottivat heidän vierailuaan innokkaasti ennen Jam -tapahtumia.

Muita yhteistyötahoja:

- Helsingin nuorisoasiainkeskus – tilojen maksuton käyttö
- Icehearts ry – esityksen luominen Helsingin Icehearts 03-04 joukkueen Ruotsin turnausmatkalle.
- HNMKY – koulutus yhteistyötä
- Saiffa -tanssikoulu – maksuton osallistuminen katutanssitapahtumiin.

- Step Up School – maksuttomia tiloja koulutuskäyttöön.
- 09 HHR:n muut projektit: Basketball for Social Change ja Malmi -projekti – yhteistä leiri ja tapahtuma -toimintaa

09HHR Dance for Social Change 2011-2013								
		Ryhmät	Ohjatut tunnit	Asiakkaat	pojat	tytöt	aikuiset	Käyntikerrat
Alakoulujen kerhot								
09HHR, tanssi	Syksy 2011	8	120	137	71	66		963
09HHR, tanssi	Kevät 2012	11	274	152	78	74		1184
09HHR, tanssi	Syksy 2012	17	293	350	161	189		2250
09HHR, tanssi	Kevät 2013	16	328	298	138	160		2427
09HHR, tanssi	Syksy 2013	16	275	281	107	174		2475
Yhteensä		68	1290	1218	555	663		9299
Muut kerhot								
09HHR, tanssi (Lastenkaari)	Kevät 2013	1	10	12	4	8		62
09HHR URB tanssi	Kevät ja kesä 2013	1	49	56	14	42		875
Yhteensä		2	59	68	18	50		937
Tapahtumat								
Jam 1	5.12.2011	1	3,5	102	34	41	27	102
Jam 2	28.4.2012	1	4	158	52	63	43	158
Rashaad & Steen workshop	12.10.2012	1	2	35	16	19		35
Jam 3	5.12.2012	1	5	165	38	62	65	165
Jam 4	19.4.2013	1	3	184	97	53	34	184
Pelimannin Workshopit	22.4. ja 24.4.2013	4	8	135	65	70		247
Kesäleirit 1 ja 2	3.6–14.6.2013	28	50	105	49	56		450
Saiffa PreJam	14.6.2013	1	2	6	4	2		6
URB tanssiesitykset	5.-7.8.2013	3	6	34	9	25	519	621
Jam 5	25.10.2013	1	4	213	72	84	57	213
Yhteensä		42	87,5	1137	436	475	745	2181
Yhteensä		112	1436,5	2423	1009	1188	156	12417

5. Projektin tulokset ja vaikutukset

Kokonaisuudessaan projekti on saanut erittäin positiivista palautetta sekä osallistujilta, heidän vanhemmiltaan ja lähipiiriltään, työntekijöiltä sekä yhteistyötahoilta. Projektiin osallistuneiden ajatuksia ja kokemuksia kerättiin kahden kesken käydyissä keskusteluissa, pienryhmissä, sähköpostin välityksellä sekä kyselylomakkeilla. Osa vanhempien palautteesta saatiin spontaanisti tapahtumien yhteydessä.

5.1. Dance for Social Change -projektiin osallistuneiden lasten ja heidän lähipiirinsä ajatuksia projektin tuloksista ja vaikutuksista

Lasten kanssa käydyissä keskusteluissa kävi ilmi, että noin puolelle lapsista ja erityisesti maahanmuuttajataustaisille lapsille katutanssikerho oli viikon ainoa harrastus. Lapset myös kokivat kerhot kivoiksi ja ohjaajat helpposti lähestyttäviksi. Kiitosta sai kiusaamiseen puuttuminen.

Säännöllisimmin kerhoihin osallistuvat lapset arvostivat erityisesti kerhojen ohessa järjestettäviä Jam -tapahtumia. Tapahtumissa lapset pitivät erityisesti mahdollisuudesta päästä esiintymään, tutustumaan uusiin lapsiin ja kokemaan jotain ”tavallisesta” poikkeavaa.

Lasten vanhempien suora ja välitön palaute annettiin yleisimmin tapahtumien yhteydessä. Toiminta sai hyvää palautetta suvaitsevasta, luovasta ja yhteisöllisyyden ilmapiiristä sekä monikulttuurisesta osallistujakaartista. Erityisesti vanhemmat, joiden lapset kasvavat monikulttuurisessa perheessä tai ovat adoptoituja toisesta kulttuurista, kokivat tapahtumat tärkeiksi. Positiivista palautetta toi myös lähipiirin kokemus siitä, että heidän lastaan kuunnellaan ja lapsesta välitetään.

Useimmiten lasten lähipiirin palaute koski lasten parantunutta itsetuntoa, elämäniloa sekä tanssin ja liikunnan positiivisia vaikutuksia terveydelle ja lapsen jaksamiselle.

Erään vanhemman sähköpostipalaute:

”12-vuotias poikamme on tykännyt käydä tanssikerhossa ja näyttänyt juttuja kotonakin.

Hän on kerhon myötä alkanut enemmän seurata tanssijuttuja.

Poikamme on selvästi saanut iloa tanssista ja on hienoa, että ujolle lapselle löytyy eri tapoja ilmaista itseään.

Kiitos kerhon järjestäjille! Toivottavasti tällaiset mahdollisuudet saavat jatkoa.

En usko, että lapsemme kaipaa kilpailua, mutta lajiin liittyvät tapahtumat ovat varmasti nuorisokulttuuria parhaimmillaan ja tärkeitä sosiaalisessa mielessä.

Meillä vanhemmilla ei valitettavasti ole resursseja lähteä mukaan toimintaan muutoin kuin kannustamalla lasta harrastamaan ja auttaa häntä pääsemään mukaan.

Toivottavasti kustannuksetkaan eivät tulevaisuudessa estäisi ketään harrastamasta lajia.”

5.2. Työntekijöiden näkemyksiä projektin kulusta ja tuloksista

Vakituksia katutanssikerhojen ohjaajia vuosina 2011–2013 oli kolmetoista. Vakio-ohjaajien lisäksi toimintaan osallistui yli kymmenen tanssijaa, nämä osallistuvat projektiin toimimalla sijaisina kerhoissa ja esiintymällä tapahtumissa.

Palautetta projektista pyydettiin yhdeltätoista vakio-ohjaajalta. Osa palautteesta saatiin henkilökohtaisissa keskusteluissa ja osa sähköpostikyselyllä. Palautetta saatiin kerättyä seitsemältä vakio-ohjaajalta.

Kaikki ohjaajat kokivat ammattitaitonsa lisääntyneen projektin aikana. Yleisesti oltiin sitä mieltä että vuoro-vaikutus taidot, kompromissien hyväksyminen ja kyky ymmärtää sekä ottaa huomioon monenlaisia lapsia oli kehittynyt paremmaksi. Ohjaajat kokivat myös oppineensa enemmän itsestään ja joutuneet kohtaamaan asioita, mitkä olivat pakottaneet heitä analysoimaan omaa elämäkatsomustaan ja tapaansa opettaa tanssia. Ohjaajakoulutukset koettiin tarpeellisiksi ja antoisiksi. Myös työpareissa toimiminen koettiin erityisen rikkaaksi. Työpari oli merkittävässä roolissa kun ohjaajat pohtivat työssä jaksamista ja opetustilanteissa kohdattuja haasteellisia, joskus jopa pelottaviakin tilanteita. Lisäksi koettiin, että toisilta oppiminen ja mahdollisuus useamman kuin yhden tanssityylin opettamiseen kerhossa on antanut lisäarvoa kerhojen opetuksen tasolle sekä lisännyt lasten mahdollisuuksia löytää oma tapa toimia ja käyttää omaa kehoa. Myös esimerkki, että kaksi erilaista ja eritavalla tanssivaa ohjaajaa toimivat yhdessä ja kannustavat toisiaan on madaltanut lasten kynnyistä ymmärtää kuinka tärkeitä on toisten arvostus ja yhteistyö.

Erään ohjaajan palaute:

”Olen oppinut vahvaa ymmärtämistä erilaisista lapsista. Löytänyt itsestäni uusia piirteitä lasten kanssa toimimisesta, sekä huomaan kuinka muiden opettajien kanssa on oppinut paljon toisilta. On ollut mahtavaa, että on päässyt työskentelemään muiden taitavien tanssijoiden kanssa ja heiltä on saanut suunnattoman paljon. Yhdessä opettaminen on opettanut kompromisseihin, hyvään sosiaaliseen kommunikaation opetustilanteessa. Olen kokenut vahvasti, että tunneilla tilanteiden aistiminen on parantunut huomattavasti omalla kohdallani.”

Erityisesti pidempään ohjanneet kokivat lasten hyötynneen projektista. Lapset, jotka sitoutuivat kerho- ja tapahtuma -toimintaan olivat heidän mielestään mm. itsevarmempia, oppineet ilmaisemaan itseään paremmin ja päässeet purkamaan negatiivista energiaa taiteen avulla turvallisessa ympäristössä. Joidenkin lasten koettiin myös oppineen ryhmätyötä ja itsehillintää. Osa oli myös turvautunut aikuiseen keskustelukumppanina kenelle kerrottiin kotona tai koulussa askarruttavista asioista. Suurin muutos huomattiin lapsissa, jotka olivat osallistuneet kerhotoimintaan jo projektin alkaessa. Myös toiminnan laajentuessa ja syventyessä, kun lapsia kohdattiin pidemmän aikaa useammin kuin kerran viikossa (esim. ”Yksi elämä, sama lähiö -projekti) huomattiin selkeä luottamuksen lisääntyminen niin itseensä kuin toisiin ihmisiin.

Erään ohjaajan palaute:

”Koen, että projekti on ollut upea ja sen vaikutukset ovat alkaneet näkymään erityisesti tämän viimeisen vuoden aikana. Oppilaisissa on näkynyt selvää tanssillista kehitystä ja on alkanut muodostumaan vakituiset kävijät, jotka ovat aktiivisesti toiminnassa mukana. On ollut upeaa huomata kuinka 09 lapset verrattuna moniin muihin esim. tanssikoulun oppilaisiin omaksuu luovan tekemisen mainiosti. Oppilaat eivät pelkää rinkejä, he tykkäävät freestyle tanssista, he keksivät itse omia liikkeitään ja treenaavat kavereiden kanssa. Haluavat esiintyä tilaisuuden tullen ja oppia uutta. lapset ovat mielestäni saaneet tanssin avulla todella paljon niin kuin aikaisemmin mainitsin. He ovat rohkaistuneet, saaneet itseluottamusta, oppineet monikulttuurisissa kerhoissa suvaitsemisen ja yhteishengen merkityksen. Oppineet kunnioittamaan.”

5.3. Yhteistyötahojen palautetta toiminnasta

Kouluista palautetta pyydettiin kerhovastaavilta ja rehtoreilta. Palautteeseen vastanneet olivat tyytyväisiä projektin toimintaan koululla.

Sähköpostipalaute: Eläintarhan ala-aste:

”Mielestäni yhteistyö on ollut oikein toimivaa. Myös viime keväänä oli hienoa, että ohjaajat tekivät opettajien kanssa yhteistyötä kerhoissa esiintyviin riitoihin ja käytöshäiriöihin liittyen.”

Nuorisotaloilla ja tapahtumatoiminnassa mukana olleet yhteistyötahot antoivat myös positiivista palautetta. Erityisesti viikoittaisen kerhotoiminnan ulkopuolella tapahtuva toiminta koettiin erinomaiseksi. Tähän vaikutti varmasti myös se, että tapahtumiin osallistuvat lapset olivat sitoutuneempia projektin toimintaan ja kokivat tärkeäksi edustaa 09 HHR Säätiötä oman koulunsa ulkopuolella. Projektin edetessä saattoi huomata kuinka lapset kokivat olevansa osa projektin ja 09:n toimintaa ja arvostivat mahdollisuutta olla mukana ja osallistua.

Sähköpostipalaute: Laakavuoren toimintakeskus

”Yhteistyö kanssanne on ollut helppoa ja joustavaa. Meille on ollut tärkeää, että nuorille osallistuminen on ollut helppoa ja mukaan tuleminen kynnys on ollut matala. Opettajat ovat olleet ammattitaitoisia ja tulleet hyvin juttuun nuorten kanssa. Viime kevään jamit olivat myös alueen lapsille hieno kokemus. Otamme teidät jatkossakin mielellämme toimimaan tiloissamme.”

Kerho-ohjaajat kokivat käytännön toimet kouluilla mutkattomiksi. Toisinaan he kuitenkin pohtivat miksi monet toimipaikkojen henkilökunnasta eivät olleet tietoisia tai kiinnostuneita toiminnasta. Tämän vuoksi uskottiin myös, että tiedon kulku lapsille ja heidän lähipiirilleen ei ollut aivan mutkatonta. Yhteistyöprojekteista koulun, nuorisotalojen ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä ei vaikuttaisi olevan paljon kokemuksia. Tästä syystä kouluilla tai nuorisotaloilla ei vaikuttanut olevan odotuksia tai toivomuksia toiminnan suhteen. Kun kaikki toimi häiriöttä, toimintaan vaikutettiin olevan tyytyväisiä. Ajatus yhdessä tekemisestä ja vaikuttamisesta toteutui ainoastaan osittain ja vain osalla toimintamme kattavista alueista. Kaikilla toimijoilla samalla alueella vaikuttaisi olevan omat tavoitteet vaikkakin samat lapset osallistuisivat useampaan toimintaan yhtäaikaaisesti.

6. Toimintavuosien aikana kohdatut ongelmat ja haasteet sekä mahdolliset ratkaisumallit

Koulu yhteistyö

Ensimmäiset haasteet kohdattiin keväällä 2011. Osa kouluista, joita lähestyttiin projektin merkeissä, kieltäytyivät yhteistyöstä vedoten kiireeseen tai ajatukseen, että kerhotoiminta rasittaisi koulun päivittäistä toimintaa ja mahdollisesti lisäisi koulun henkilökunnan työmäärää.

Aloitettuamme kerhotoiminnan kouluissa, huomasimme selkeitä eroja henkilökunnan suhtautumisessa koulun jälkeiseen kerhotoimintaan. Mitä positiivisemmin koulun henkilökunta suhtautui kerhoihin, sen todennäköisempää, että yhteistyö sujui avoimemmassa hengessä. Kouluissa järjestetyt demo-esitykset katutanssista ja toiminnasta lisäsivät sekä henkilökunnan että lasten positiivista suhtautumista kerhotoimintaan. Demo -esitykset myös lisäsivät huomattavasti osallistuvien lasten määrää kerhoissa. Tämä näkyi piikkinä kerhojen osallistujamäärissä heti esityksen jälkeisillä kerhokerroilla (esim. syksy 2012).

Ajatustapa on, että koulun jälkeinen kerhotoiminta koulun tiloissa on koulun ulkopuolista ja ylimääräistä toimintaa. Pyrkimys yhteistyöhön ja ajatukseen, että kerhotoiminnan tavoite on auttaa lapsia luomaan suvaitsevampi kouluympäristö ja luoda yhteisöllisyyttä koulun sisällä vaikuttaa olevan koulun henkilökunnalle vieras ajatus. Lasten opettellessa tanssia he oppivat uutta itsestään ja toisistaan. Erään koulun opettajan kommentti,

että: ”kerhot ovat sujuneet hyvin kun ne eivät ole häirinneet koulun toimintaa”, kertoo paljon vallalla olevasta asenteesta kerhoja kohtaan.

Projektin tavoite oli mm. parantaa lasten itseluottamusta ja toimintakykyä tanssin avulla, samalla luotiin mahdollisuuksia osallistua maksuttomaan harrastetoimintaan omalla koululla. Tätä ei kuitenkaan aina nähty rikkautena tai mahdollisuutena vaikuttaa lasten ja koulun arkeen vaan mietittiin miten ulkopuolinen toimija voi mahdollisesti tuoda kouluun sopimattomia toimintoja tai häiriötä kouluajan jälkeen. Ajatus toimijasta, joka käytettävän lajin/harrastusmetodin lisäksi pyrkii kantamaan vastuuta lasten sosiaalisesta kasvusta ja lähipiirin tasa-arvoisesta kohtelusta yhdessä koulun kanssa on vieras. Kolmen vuoden aikana koulu yhteistyö kehittyi. Tulevaisuudessa kerhotoiminta koulujen tiloissa lisääntyy väistämättä ja asennemuutos koulujen suhtautumisessa kolmannen sektorin toimijoihin toivottavasti paranee ajan kanssa. Laadukas ja ammattitaitoinen toiminta on ensisijaisen tärkeää, jotta yhteistyön taso paranee ja koulut näkevät kerhotoiminnan tuomat mahdollisuudet ja lisäarvon mitä toimiva yhteistyö voi koululle parhaimmillaan tuoda. Laadukas ja maksuton kerhotoiminta voisi olla yksi mahdollisuus parantaa ”huonompien koulujen” mainetta ja suosiota alueen lapsien ja vanhempien keskuudessa.

Lasten lähipiirin osallistuminen projektiin:

Tärkeä tavoite oli toimia yhdessä lasten ja heidän lähipiirinsä kanssa. Käytännössä vanhempien ja perheiden aktiivointi ja osallistuminen toimintaan osoittautui haastavaksi. Toiminnan jatkuessa pidempään perheenjäsenien aktiivisuus leireillä, esityksissä ja tapahtumissa lisääntyi. Dance for Social Change -projektin luotettavuus ja jatkuvuus lisäsi vanhempien yhteydenpitoa ja erityisesti esitysprojekti tiivistä tiedottamista ja dialogia säätiön ja vanhempien välillä. Kerhotoiminnan arjessa yhteistyö oli kuitenkin lähes olematonta.

Projektin edetessä huomattiin, että mitä nuorempana lapsi aloitti mukana toiminnassa, sen helpompi oli luoda kontakti lapsen vanhempiin. Samalla kuitenkin huomattiin, että ne lapset joiden lähipiiri tai vanhemmat olivat kiinnostuneita lapsen harrastuksesta, olivat myös aikuisia jotka osallistuivat lapsen arkeen muutenkin.

”Yksi elämä, sama lähiö” -esitysprojekti nosti yhteydenpidon ja vanhempien osallisuuden uudelle tasolle. Oli selkeästi huomattavissa, että lasten kanssa tehtävää työtä täytyy syventää ja tapaamiskertoja lisätä kerran viikossa tapahtuvasta kerhotoiminnasta, jotta perheenjäseniin saadaan parempi kommunikaatioyhteys.

Katutanssi ohjaajien työnkuva ja tuntipalkkaisuus:

Uusi tapa yhdistää lasten henkilökohtainen kohtaaminen, huomioon ottaminen, tasavertainen kohtelu ja tanssinopetus haastoi kerho-ohjaajia. Ohjaajien ja projektikoordinaattorin säännölliset tapaamiset ja koulutukset edistivät ohjaajien positiivista suhtautumista ja taitoja ohjata kerhoja. Projektin johdon ja ohjaajien hyvä ja rakentava ilmapiiri madalsi ohjaajien kynnystä ottaa yhteyttä heidän kohdatessaan haastavia tilanteita tai lapsia. Tarpeen vaatiessa konsultointi apua pyydettiin myös projektin, koulujen ja nuorisotalojen ulkopuolelta.

Suurin osa ohjaajista toimi freelance kentällä tanssinopettajina ja tanssijoina. Useiden eri töiden, työnantajien, työaikojen ja töiden kasautuminen sekä yhteensovittaminen toivat lisähaasteita. Projektin edetessä pyrittiin joustavuuteen töiden yhdistämisessä, mutta osassa kerhoista ohjaajien vaihtuvuus oli liian suuri. Tämä aiheutti levottomuutta lapsissa ja toi haasteita kerhojen arkeen. Syitä ohjaajien vaihtuvuuteen:

- Rajallinen työaika, mikä vaikeutti ohjaajien sitouttamista
- Töiden päällekkäisyys
- Osa ohjaajista koki, että sosiaalisen työn lisänormaaliin tanssin opetukseen oli vaikeaa heille ja aiheutti liikaa haasteita.

Haasteiden, kokemuksen ja koulutuksen kautta onnistuttiin luomaan projektille ammattitaitoinen ohjaajakunta, mikä on sitoutunut säätiömme arvoihin ja pystyy suhtautumaan avoimesti ja aktiivisesti sosiaaliin ja kulttuurillisiin haasteisiin, mitä työssä saattaa kohdata.

Lasten ravinto:

Lapset olivat usein nälkäisiä ja väsyneitä koulupäivän päätteeksi. Vaikka lapsia kehoitettiin ottamaan mukaan eväitä, monet eivät ehtineet, jaksaneet tai osanneet tehdä itselleen eväitä. Monet eivät myöskään ymmärtäneet, että karkki, keksit ja sokerijuomat eivät ole sopiva välipala. Toimintaa ja lapsia rauhoitettiin, jos ennen kerhoa olisi mahdollisuus tarjoilla lapsille pieni välipala.

7. Dance for Social Change -projektin jatkomahdollisuudet ja tulevaisuus

Dance for Social Change -projekti on luonut erinomaisen pohjan kerhotoiminnalle ja yhteistyölle useissa toimipisteissä. Rahoituksen jatkuessa toimintaa voidaan helposti jatkaa ja kehittää. Valmiiden kontaktien ja toimintaperiaatteiden pohjalta toimintaa voi myös laajentaa uusiin toimipisteisiin sekä lisätä uusia lajeja tai toimintamalleja, miten tavoittaa uusia lapsia toiminnan piiriin.

Kolmen vuoden jälkeen projektissa toimineilla on myös parempi malli ja käsitys miten yhteistyötä eri tahojen kanssa olisi mahdollista parantaa ja syventää. Ohjaajien ymmärrys toiminnasta, työhön sitoutumisesta, taito ja vastuu toiminnan laadusta ovat kolmen vuoden kokemuksen jälkeen aivan uudella tasolla verrattuna projektin alkuaikoihin. Olisi harmillista hukata jo valmiiksi rakennetut rakenteet laadukkaalle kerhotoiminnalle.

Nyt mukana olleista lapsista jopa yli puolelle koulukerhot ovat heidän ainoa harrastus. Todennäköisyys, että lapset löytäisivät tai siirtyisivät vastaavanlaiseen toimintaan muualla kuin oman koulun ja kodin lähipiirissä on epätodennäköistä. Myös vaihtoehto siirtyä maksullisen harrastuksen piiriin on suurimmalle osalle lapsista ole-maton vaihtoehto.

8. Projektin aikana syntyneitä positiivisia käytäntöjä ja ajatuksia tuleville toimijoille

Demot ja toiminnan esittely

Paras tapa tiedottaa toiminnasta sekä kohdata koulun henkilökuntaa ja koulun oppilaita on esiintyä ja kertoa toiminnasta koululla. Rehtori tai koulun opettajat järjestävät tilaisuuden, missä toiminnassa mukana olevat tanssijat esiintyvät ja innostavat lapsia. Demojen jälkeisinä viikkoina kerhoissa on aina keskimääräistä enemmän osallistujia.

Ohjaajapari

Kerhojen toiminnallisuuden, monipuolisuuden ja luotettavien aikuisten läsnäolon takuiksi ohjaajapari toimii erinomaisesti.

Syvennetty toiminta (kolme tasoa)

Lasten motivaation kannalta sekä toiminnan vaikuttavuuden kannalta on tärkeää jakaa toiminta eri tasoihin. Kerhot toimivat matalan kynnyksen maksuttomana harrastustoimintana ja samalla mahdollisuutena lapsille löytää luotettavia aikuisia. Lapsilla on mahdollisuus osallistua toimintaan kerran tai useamman kerran viikossa näin halutessaan. Osalle lapsista tämä on sopiva tapa harrastaa.

Vaikuttavuuden lisäämiseksi ja vanhempien mukaan saamiseksi tarvitaan yhteistyötä ja kommunikointia. Säännölliset tapahtumat innoittavat lapsia ja antavat vanhemmille mahdollisuuden osallistua toimintaan. Tapahtumiin osallistuvat lapset ja heidän vanhempansa ovat paremmin tietoisia ja sitoutuneita toimintaan.

Suurin vaikuttamisen tapa on tavata säännöllisesti saman ryhmän kanssa ja työskennellä kohti jotain tavoitetta (esim. Yksi elämä, sama lähiö -projekti). Lapset oppivat mm. yhteistyötä, toisten kunnioittamista, saavat itseluottamusta, oppivat uutta ja ymmärtävät pitkäkestoisen tekemisen palkitsevuuden. Myös vanhemmat kiinnostuvat ja joutuvat olemaan osallisia kun toiminta tapahtuu koulun ulkopuolella ja on tavoitteellista.

Kun toimintaa porrastetaan useampiin tasoihin voivat lapset ja heidän lähipiirinsä valita itselleen sopivan tavan osallistua toimintaan.

Lasten kuljetus tapahtumiin

Tasa-arvoisen toiminnan takaamiseksi on tärkeää, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua myös koulun ulkopuolisiin tapahtumiin riippumatta vanhempien tai muiden aikuisten osallisuudesta. Käytännössä myös todettiin, että lasten ja vanhempien osallisuus toimintaan lisääntyi huomattavasti kun mahdollistettiin lasten osallistuminen vanhempien työajoista tai kyvystä riippumatta.

Osallistuminen koulun muuhun toimintaan

Yhteistyötahojen kanssa kohtaaminen ja yhteistyön juurruttaminen on ensisijaisen tärkeää. Osallistuminen koulujen ja nuorisotalojen tapahtumiin lisäsi tietoisuutta ja positiivista asennetta kerhotoimintaa kohtaan.

9. Yhteenveto

Vuosina 2011–2013 Dance for Social Change -projekti kohtasi maksuttomissa katutanssikerhoissa yli tuhat lasta ja nuorta. Näistä lapsista yli sata osallistui toimintaan säännöllisesti usean lukukauden ajan. Ohjattuja kerhotunteja kertyi 1290 tuntia ja kerhojen keskimääräinen kävijämäärä oli 8 lasta. Jam -tapahtumia järjestettiin viisi joiden yhteenlaskettu kävijämäärä oli 822 henkilöä. Yksi elämä, sama lähiö -esitys projektiin osallistui yli seitsemänkymmentä lasta joista 34 lasta ja heidän huoltajaansa jatkoivat esitysprojeffin loppuun asti. Näiden toimintojen lisäksi lapsille ja nuorille järjestettiin leiritoimintaa ja vierailuja toiminnan ulkopuolisiin tapahtumiin. Heitä kannustettiin ja autettiin luomaan esityksiä koulun omiin juhlatilaisuuksiin.

Yhdessä koulujen, nuorisotalojen, Liikuntaviraston, STOA:n ja Kiasman kanssa luotiin lapsille mahdollisuuksia osallistua säännölliseen katutanssikerho ja -esitys toimintaan. Projektin palaute oli pääsääntöisesti positiivista. Vanhemmilta ja projektissa työtä tehneiltä aikuisilta kuultiin kertomuksia lasten itsetunnon kehittymisestä, positiivisen asenteen lisääntymisestä, lasten kehittyneestä kyvystä ryhmätyöhön ja toisten suvaitsevaisuuteen. Lasten vanhemmat ja lähipiiri tavoitettiin parhaiten kerhojen ulkopuolisessa tapahtuma- ja esitystoisinnassa. Kerhotoiminta ja sen luoma säännöllinen harrastaminen lapsille oli erityisen tärkeää. Kyselyjen perusteella kerhoihin osallistuneista lapsista vain noin puolella oli jokin muu harrastus koulukerhojen lisäksi. Useat lapset kertoivat ystävyysuhteiden lisääntymisestä kerhojen vaikutuksesta. Kerhot todettiin tarpeellisiksi myös lasten sosiaalisten taitojen ja ystäväpiirin muodostumisen kannalta. Monelle lapselle toiminnan maksuttomuus ja vanhempien vähäinen tarve osallistua lasten kuljetuksiin tai muihin käytännön toimiin oli erityisen tärkeää ja mahdollisti monelle lapselle toimintaan osallistumisen.

Tavoitteet osallistuvien lasten ja perheiden määrästä ylitettiin jokaisella toimintakaudella. Tietoisuus toiminnasta lisäsi uusien tahojen yhteydenottoja ja kyselyitä mahdolliseen yhteistyöhön. Maksuttomalle, matalankynnyksen harrastetoiminnalle, missä yhdistyy sosiaalinen vuorovaikutus, monikulttuurinen kohtaaminen ja taitavat kerho-ohjaajat näyttäisi olevan tarvetta usealla alueella ympäri pääkaupunkiseutua.

Käytetyt lähteet

”Ei yhtään turha juttu” (Ihalainen Jukka, 2006). Tapaustutkimus liikunnan merkityksestä suvaitsevaisuuden ja maahanmuuttajien integraation edistäjänä. Helsingin yliopisto, Käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Soveltavan kasvatustieteen laitos, pro-gradu -tutkielma.

Liikunta maahanmuuttajien elämässä - aikuisten maahanmuuttajaopiskelijoiden liikunta kotimaassaan ja Suomessa (Ahjokivi Riitta, 2008). Jyväskylän yliopisto liikuntapedagogiikan pro-gradu -tutkielma.

Helsingin Sanomat 5.2.2008

Tilastokeskus (www.stat.fi)

Summaries of EU legislation, Immigration, integration and employment, Social and cultural environment (2003)

Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan elämän eri osa-alueilla (Ari Väänänen, Minna Toivanen, Anna-Mari Aalto, Barbara Bergbom, Kristiina Härkäpää, Magdalena Jaakkola, Päivikki Koponen, Seppo Koskinen, Hannamaria Kuusio, Kari Lindström, Maili Malin, Heli Markkula, Ritva Mertaniemi, Ulla Peltola, Ulla-Maija Seppälä, Eveliina Tiitinen, Maarit Vartia-Väänänen, Maritta Vuorenmaa, Mirikka Vuorento, Kristian Wahlbeck 2009).

Työterveyslaitos, Kuntoutussäätiö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Jussi Tossavainen, Helsingin Sanomat 8.8.2013

Annikki Alku, Demokraatti -lehti 9.8.201